

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету (директор
навчально-наукового інституту)

Директор ННІ «Каразінський
інститут міжнародних відносин та
туристичного бізнесу»

(вказати назву структурного підрозділу)

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

(вказати П.І.Б керівника)

“ ”

2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОЛЕКТИВНА БЕЗПЕКА ТА ОБОРОННІ СОЮЗИ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
(шифр і назва)

спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

(шифр і назва)

спеціалізація

(шифр і назва)

вид дисципліни за вибором

(обов'язкова / за вибором)

інститут Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою Навчально-наукового інституту
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«27» серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Галина КУЦ, д. політ. наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол від «26» серпня 2026 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних відносин

Вінникова Н.А.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

назва освітньої програми

Гарант освітньо-професійної програми Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Шамрасьа В.М.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від «27» серпня 2026 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Панасенко Г.С.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «**Колективна безпека та оборонні союзи**» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

другий (магістерський)
(назва рівня вищої освіти)

спеціальності СЗ «Міжнародні відносини»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Мета** викладання навчальної дисципліни «Колективна безпека та оборонні союзи» полягає у висвітленні проблематики та наукового інструментарію проблематики колективної безпеки у системі міжнародних відносин, у формуванні в здобувачів цілісного уявлення про закономірності виникнення, розвитку та специфіку дискурсу колективної безпеки шляхом порівняльного аналізу різних оборонних союзів.

1.2. Основні **завдання** вивчення дисципліни «Колективна безпека та оборонні союзи»:

- Ознайомлення з основними теоріями дискурсу колективної безпеки, формування знань про сучасний стан безпекових політик у системі міжнародних відносин, пріоритетні напрями формування безпекових політик в оборонній сфері.

- Формування у здобувачів навичок користуватися знанням сучасних концепцій колективної безпеки в системі міжнародних відносин, яке представляє науковий інструмент високої комунікативної активності, широко вводячи цей загальнозначущий аспект у вивчення та вирішення прагматичної професійної задачі, пов'язаної з безпековою проблематикою.

- Розуміння проблематики колективної безпеки та специфіки формування оборонних союзів у контексті системи міжнародних відносин, використання методик і критеріїв оцінок дискурсу колективної безпеки задля аналізу сфери міжнародних відносин з точки зору тенденцій формування безпекових політик.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	1-й
Лекції	
16 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
8 (пр.) + 8 (с.) год.	2 (пр.) год.

Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
58 год.	82 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	

** у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.*

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

- формування наступних спеціальних (фахових) компетентностей:

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК14. Здатність оцінювати зміст та основні напрями діяльності міжнародних організацій в сфері безпеки та сучасних стратегій забезпечення національної та регіональної безпеки.

- формування наступних м'яких навичок (soft skills):

- Критичне та аналітичне мислення.

- Навички роботи з інформацією.

- Комунікативні навички.

- Уміння вирішувати проблеми.

- Управління часом.

- Академічна доброчесність.

- Самостійна робота.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти наступних результатів:

РН01. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН 4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН 6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН16. Аналізувати та оцінювати сучасні стратегії забезпечення національної та регіональної безпеки.

Обов'язковою складовою частиною навчального процесу є самостійне опрацювання відповідної наукової та спеціальної літератури. Передбачено самостійну роботу з підручниками, посібниками, словниками, навчальною та довідковою літературою.

1.8. Пререквізити: «Вступ до фаху», «Теорія міжнародних відносин» «Міжнародні відносини», «Міжнародна безпека».

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Система колективної безпеки: сутність, ознаки, основні підходи.

Поняття колективної безпеки. Основні підходи до розуміння концепту колективної безпеки. Виникнення, розвиток та специфіка сучасного дискурсу колективної безпеки.

Тема 2. Ключові оборонні союзи у системі колективної безпеки.

Основні оборонні союзи у системі колективної безпеки: сутність та специфіка.

Тема 3. Особливості колективної безпеки Європейського Союзу.

Специфіка колективної безпеки Європейського Союзу.

Тема 4. Співпраця НАТО та ЄС у сфері колективної безпеки

Ключові напрями співпраці НАТО та ЄС у сфері колективної безпеки.

Тема 5. Україна в європейській системі колективної безпеки.

Україна в європейській системі колективної безпеки.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.
Тема 1. Система колективної безпеки: сутність, ознаки, основні підходи	20	4	2	2	-	12	20	2	1	-	-	17
Тема 2. Ключові оборонні союзи у системі колективної безпеки	20	4	2	2	-	12	19	1	1	-	-	17
Тема 3. Особливості колективної безпеки Європейського Союзу	22	4	2	2	-	14	17	1	-	-	-	16
Тема 4. Співпраця НАТО та ЄС у сфері колективної безпеки	14	2	1	1	-	10	17	1	-	-	-	16
Тема 5. Україна в європейській системі колективної безпеки	14	2	1	1	-	10	17	1	-	-	-	16
Усього годин	90	16	8	8	-	58	90	6	-	2	-	82

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1-2	Система колективної безпеки: сутність, ознаки, основні підходи	4	2
3-4	Ключові оборонні союзи у системі колективної безпеки	4	
5-6	Особливості колективної безпеки Європейського Союзу	4	-
7	Співпраця НАТО та ЄС у сфері колективної безпеки	2	-
8	Україна в європейській системі колективної безпеки.	2	-
	Разом	16	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Система колективної безпеки: сутність, ознаки, основні підходи. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Колективна безпека та оборонні союзи», Тема 1.	12	17
2	Ключові оборонні союзи у системі колективної безпеки. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Колективна безпека та оборонні союзи», Тема 2.	12	17
3	Особливості колективної безпеки Європейського Союзу. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Колективна безпека та оборонні союзи», Тема 3.	14	16
4	Співпраця НАТО та ЄС у сфері колективної безпеки. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Колективна безпека та оборонні союзи», Тема 4.	10	16
5	Україна в європейській системі колективної безпеки. <i>Завдання:</i> ознайомлення з літературою по темі, конспектування тез, підготовка доповідей, дистанційний курс у Moodle «Колективна безпека та оборонні союзи», Тема 5.	10	16
	Разом	58	82

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом.

7. Методи навчання

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентою «Колективна безпека та оборонні союзи»

Шифр ПРН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН01	Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання ситуаційних завдань у командах, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання результатів дослідження на практичних, семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних завдань, залікова робота
РН04	Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання ситуаційних завдань у командах, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання результатів дослідження на практичних, семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних завдань, залікова робота
РН06	Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання ситуаційних завдань у командах, аналіз отриманих результатів.	Оцінювання результатів дослідження на практичних, семінарських заняттях; розв'язування ситуаційних завдань, залікова робота
РН16	Аналізувати та оцінювати сучасні стратегії забезпечення	Лекція, робота в командах, робота з вторинними даними, виконання	Оцінювання результатів дослідження на практичних,

	національної та регіональної безпеки.	ситуаційних завдань у командах, аналіз отриманих результатів.	семінарських занять; розв'язування ситуаційних завдань, залікова робота
--	---------------------------------------	---	--

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Колективна безпека та оборонні союзи» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий (презентації, аналітичні доповіді). Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на семінарських та практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних та семінарських занять (групова дискусія);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань в ході індивідуально / командної роботи здобувачів;
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати аналітичні та інші завдання;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій;

Поточний контроль самостійної роботи здобувачів проводиться у формі опрацювання навчальної літератури за темою, підготовки доповідей та презентацій. Сума балів, які здобувач може набрати за поточним контролем, дорівнює 60. Сума балів за виконанні завдання на семінарському занятті наведена в пункті 9.

Здобувачі, які були відсутні на лекції чи семінарському занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття або незадовільну оцінку викладачу у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою. Для відпрацювання здобувач зобов'язаний надати індивідуально виконане завдання за темою пропущеного заняття та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового **заліку** в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному цією робочою програмою дисципліни «Колективна безпека та оборонні союзи». Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем. Сума балів, які здобувач може набрати за підсумковим контролем, дорівнює 40.

Проведення заліку у вигляді залікової роботи (білети). У одному білеті запропоновано 2 питання, одне питання оцінюється у 20 балів. Загальна кількість балів за успішне виконання залікової роботи – 40.

Оцінка успішності здобувача з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок за поточним та підсумковим контролем.

9. Схема нарахування балів

Денна форма навчання									
Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Разом	Залік	Сума
Т1		Т2		Т3		Т4	Т5		
7	7	8	8	8	8	7	7	60	40
									100

Т1, Т2 ... – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 15 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи.

Заочна форма навчання		
Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання		Залік
		Сума
60		40
		100

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Розрахункова шкала для оцінювання роботи здобувачів за **поточним контролем**

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та семінарських і практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та семінарських і практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал.
26-30	Наявність пропущених лекцій та семінарських і практичних занять, відпрацювання тем пропущених семінарських і практичних занять, виконання завдань до кожного семінарського і практичного заняття, активна робота на семінарських і практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.

21-25	Наявність пропущених лекцій та семінарських і практичних занять, відпрацювання тем пропущених семінарських і практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на семінарських і практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та семінарських і практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених семінарських і практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на семінарських і практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та семінарських і практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та семінарських і практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на семінарських і практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконанні завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та семінарських і практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та семінарських і практичних занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на семінарських і практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів за 8-бальною шкалою

Рівень	Критерії оцінювання
<i>Високий рівень</i> 6-8 балів	Відповідь здобувача характеризується повним, глибоким та змістовним знанням теоретичного та практичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями дисципліни, його відповіді характеризуються креативним підходом.
<i>Середній рівень</i> 3-5 балів	Відповідь здобувача характеризується повним і змістовним знанням теоретичного матеріалу з теми, вільним володінням термінами та поняттями. Але він допускає деякі неточності, його відповіді не характеризуються креативним підходом.

Низький рівень 1-2 бали	Відповідь здобувача характеризується слабким і невпевненим знанням як теоретичного, так практичного матеріалу. Він допускає багато помилок у відповідях.
Незадовільний рівень 0 балів	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку.

Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин

Вміст білета й оцінювання відповідей на заліку:

Теоретичне питання 1– 20 балів

Теоретичне питання 2– 20 балів

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

1-2 питання білета:

17-20 балів. Повне й глибоке володіння матеріалом дисципліни. Чітка, логічна та аргументована відповідь, викладена вільно. Демонструється системне розуміння концепцій, теорій і підходів щодо проблематики колективної безпеки та оборонних союзів. Використання коректної термінології, здатність проводити міждисциплінарні паралелі. Наявні приклади з реальної міжнародної практики (історичні факти, сучасні події, політика ключових акторів). Знання основної й додаткової літератури, вміння зіставляти різні школи та підходи. Відповідь демонструє вміння аналізувати та прогнозувати міжнародні інформаційні процеси.

13-16 балів. Достатнє володіння матеріалом, відповідь загалом повна й грамотно викладена. Є логічна структура, проте подекуди бракує глибини аргументації. Розкриття суті питань здійснюється більше на рівні опису, ніж аналітики. Використовується здебільшого обов'язкова література. Приклади наводяться, але вони обмежені, без ґрунтового аналізу. Виявляється загальне розуміння методів дискурсу колективної безпеки в міжнародних відносинах, але слабше показано уміння порівнювати чи прогнозувати наслідки.

9-12 балів. Володіння матеріалом фрагментарне, без цілісної картини. Відповідь має поверховий характер, логіка викладу порушена. Наявні фактичні помилки або неточності у використанні термінів. Продемонстровано лише часткове знання основних концепцій. Приклади з міжнародної практики або відсутні, або випадкові й непов'язані з темою. Використовується мінімальна література (лише базова), без ознак критичного мислення. Відповідь нагадує переказ, без чіткого аналізу та прогнозування.

5-8 балів. Знання матеріалу поверхові й неповні. Відповідь фрагментарна, часто нелогічна, з численними фактологічними або термінологічними помилками. Немає уміння застосовувати методи аналізу та прогнозування у сфері проблематики колективної безпеки та оборонних союзів. Приклади відсутні або неправильні. Використання літератури не підтверджується (знання виглядають неповними). Демонструється слабка грамотність, що ускладнює сприйняття відповіді.

1-4 бали. Відсутність системних знань з дисципліни. Відповідь хаотична, без розкриття суті питань. Використання термінології неправильне або взагалі відсутнє. Виявляється незнання ключових концепцій, шкіл, авторів чи подій. Відповідь не відповідає критеріям академічності, має ознаки некомпетентності. Демонструється критично низький рівень підготовки, що унеможливило позитивну оцінку.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку студент, на вимогу викладача, залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

Політика використання технологій штучного інтелекту

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

У межах дисципліни використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема усного опитування, тестування, модульних контрольних робіт та семестрового заліку.

Під час підготовки до практичних занять, виконання самостійних завдань, підготовки презентацій, інформаційних повідомлень, есе та аналітичних матеріалів здобувач освіти може використовувати ШІ як допоміжний інструмент для пошуку й систематизації інформації, формування структури роботи, пояснення понять, мовного та стилістичного редагування тексту. Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів і прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

У разі використання ШІ здобувач освіти зазначає назву сервісу або моделі, дату та характер його використання. За вимогою викладача здобувач освіти надає використані запити або пояснює спосіб застосування технологій ШІ.

Недеклароване використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Зарахування неформальної освіти та додаткових активностей

1. Зарахування сертифікованих курсів

Здобувачі вищої освіти можуть отримати додаткові бали за успішне проходження дистанційних курсів або тренінгів на провідних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо), які тематично пов'язані зі змістом дисципліни.

Умови зарахування:

- Студент має надати викладачеві офіційний документ (сертифікат або свідоцтво), що підтверджує успішне завершення курсу.
- Курс має бути погоджений з викладачем. Рекомендується обговорити вибір курсу заздалегідь.
- За успішне проходження одного курсу може бути зараховано до 5 балів додаткової поточної успішності.

2. Зарахування активної участі в наукових заходах

Додаткові бали можуть бути нараховані за активну участь у наукових конференціях, семінарах, публікацію наукових статей або тез досліджень.

Умови зарахування:

- Студент має надати офіційне звернення до викладача.
- До звернення необхідно додати підтверджуючі документи (сертифікати учасника конференції, копії наукових публікацій, витяги з протоколів тощо).

Кількість балів:

- Участь з доповіддю на науково-практичній конференції: до 5 балів.
- Публікація тез конференції: до 5 балів.
- Публікація статті у фаховому виданні: до 10 балів.

Кожне звернення розглядається індивідуально. Рішення про зарахування додаткових балів приймається згідно з нормативно-правовими документами, що діють у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна.

Незалежно від кількості додаткових активностей, максимальна кількість балів поточної успішності **не може перевищувати 60 балів**.

У кінці семестру сумуються всі отримані студентом бали. Вказані вище види і форми засвоєння навчального курсу дають можливість набрати 60 балів та 40 балів за залікову роботу. Отже, максимальна кількість балів – 100.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	зараховано
70–89	
50–69	
0–49	не зараховано

10. Рекомендоване методичне забезпечення та література

Основна література

1. Бондар С. Конфлікти в Чорноморському регіоні: виклики для України. Стратегічна панорама. 2022. № 4. С. 59–72.
2. Войціховський А.В., Бакумов О.С. Збройна агресія російської федерації проти України як загроза системі колективної безпеки. 2023. Право і безпека, 88(1), С. 134–145. doi:[10.32631/pb.2023.1.12](https://doi.org/10.32631/pb.2023.1.12)
3. Гбур З.В. Роль НАТО як оборонного союзу в безпеці Європи. Інвестиції: практика та досвід. № 9-10. 2022. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2022.9-10.84>
4. Гуменюк О. Україна в регіональних безпекових ініціативах. Стратегічна панорама. 2022. № 3. С. 55–68.
5. Коваль В. Регіональні системи безпеки в умовах трансформації міжнародних відносин. Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. 2022. № 54. С. 67–81.
6. Коваль О. Регіональні конфлікти у постбіполярному світі. Український журнал міжнародних студій. 2023. № 3. С. 31–45.
7. Коппель О. Європейська інтеграція та нові виклики глобалізації. Наукові записки Інституту міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка. 2022. № 3. С. 55–68.
8. Лісогорова К., Свистун Д. Від ліги націй до ООН: історія становлення універсальних міжнародних організацій колективної безпеки. Актуальні проблеми правознавства. 2020. Т. 3, № 23. С. 5–11.
9. Риженко О. Регіональні виміри безпеки: європейський та азійський контексти. Стратегічна панорама. 2023. № 2. С. 11–24.
10. Янчук Н. Д. Еволюція ідеї побудови політики Європейського Союзу в сфері безпеки та оборони як нової архітектури європейської безпеки // Розвиток міжнародного та національного права в умовах сучасних загроз та викликів: монографія] / за заг. ред. С. Андрейченко; Міжнар. гуман. ун-т. Одеса: Фенікс, 2025. 245 с. С. 191-220. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi84/0063568.pdf#page=192>
11. Collective Security: Meaning, Nature, Features and Criticisms. Your Article Library. URL: https://www.academia.edu/32138570/Collective_Security_Meaning_Nature_Features_and_Criticisms
12. Gill, T. D. (2022). The Jus ad Bellum and Russia's "Special Military Operation" in Ukraine. Journal of International Peacekeeping, 25, 121-127. <https://doi.org/10.1163/18754112-25020002>

Допоміжна література

1. Гриценко Л. Регіоналізм і глобальні виклики XXI століття. Вісник ЛНУ. Міжнародні відносини. 2023. № 52. С. 95–109.
2. Куц Г.М., Безрук О.О., Денисенко І.Д. (2025). Публічна влада в Україні в умовах воєнного стану і терористичних загроз: політико-технологічний вимір. Український політико-правовий дискурс, (11). URL: <https://ppdnz.com.ua/index.php/home/article/view/270>
3. Куц Г.М., Пересипкіна І.В., Куц Ю.О. Особливості функціонування органів публічної влади в Україні в умовах воєнного стану: легітимаційний аспект // Політичне життя. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2025. С. 81-87. DOI <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2025.4.12> URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/18956>
4. Петренко А. Роль міжнародних організацій у врегулюванні регіональних криз. Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. 2023. № 56. С. 88–101.
5. Трофименко М. Європейська архітектура безпеки після 2022 року. Український журнал міжнародних студій. 2023. № 1. С. 5–18.
6. Стороженко Л., Петькун С. Стратегічні комунікації: концептуальні підходи та базові принципи // Соціум. Документ. Комунікація. Серія «Історичні науки». 2021. № 11. С. 386–403. DOI: 10.31470/2518-7600-2021-11-386-403
7. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: погляд від волонтера до науковця: монографія / [В. Азарова та ін.; за заг. ред. Л. Компанцевої]. Київ: НА СБУ, 2021. 500 с.
8. Стратегічні комунікації для безпекових і державних інституцій: практичний посібник / [Л. Компанцева, О. Заруба, С. Череватий, О. Акульшин; за заг. ред. О. Давліканової, Л. Компанцевої]. Київ: ТОВ «ВІСТКА», 2022. 278 с.
9. Стратегічні комунікації ЄС: протидія деструктивним впливам: кол. моногр. / за заг. ред. Н. Карпчук. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 308 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8997aed5-60b5-4456-94b1-fef94c85080c/content>
10. Юськів Б., Карпчук Н., Пелех О. Структура стратегічних комунікацій як основа ефективного комунікаційного менеджменту України в умовах війни. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, 2023, № 2 (16). С. 92-118. URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/view/318/293>
11. Куц Г.М., Куц Ю.О. Мовна безпека як складова національної безпеки України // Державне будівництво. 2025. № 2 (38). С. 239–253. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2025-2-15>
12. Куц Ю.О., Куц Г.М. Мовна безпека України: політико-нормативний вимір // Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. – Луцьк: Вежа-Друк, 2025. – № 3 (23). – С. 323–338. DOI <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2025-03-323-338> URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/uk/article/view/479/447>
13. Diehl P. F. Regional conflict management: lessons and prospects. International Studies Review. 2022. Vol. 24, No 3. P. 321–335.
14. Kuzio T. Ukraine's geopolitics and regional integration: security challenges. Journal of International Politics. 2022. Vol. 60, No 2. P. 147–165.
15. Lake D. Regional orders and security governance: a comparative perspective. International Security. 2022. Vol. 47, No 1. P. 56–78.
16. Kuts H., Zolotarov V., Kuts Y., Sergeyeva O., Peresypkina I. Language Security of Ukraine Under the Conditions of Counteracting Russian Aggression: Public-Administrative Dimension // European Political and Law Discourse. – Volume 12. – Issue 3. – 2025. – P. 28–40. – URL: https://epd13.cz/?page_id=2683 – DOI: 10.46340/epd.2025.12.3.3
17. Pohle J. International information policy: UNESCO in historical perspective. Research Handbook on Information Policy, 2021. URL: <https://doi.org/10.4337/9781789903584.00017>

18. EU Questions and Answers about the East StratCom Task Force. URL: <http://www.tepsa.eu/wpcontent/uploads/2015/12/Kimber.pdf>
19. García, Juan Pablo Villar, Quirós, Carlota Tarín and Soria, Julio Blázquez. “Strategic communications as a key factor in countering hybrid threats”, European Parliamentary Research Service (Brussels, March 2021). URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/656323/EPRS_STU\(2021\)656323_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/656323/EPRS_STU(2021)656323_EN.pdf)
20. Nilsson, P., Ekman, I. (2024). «Be Brave Like Ukraine»: Strategic Communication and the Mediatization of War. National security and the future, No 25(1), p. 21–64. URL: <https://doi.org/10.37458/nstf.25.1.2> <https://hrcak.srce.hr/file/456562>
21. Strategic Communications in Government. Putting principles into practice // NATO. URL: https://nllp.jallc.nato.int/iks/sharing%20public/strategic_communications_government_stratcom.pdf

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. Концепція стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України. Затв. 22.11.2017 № 612. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0612322-17#Text>
2. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua/>
3. Міністерство закордонних справ України. URL: <http://mfa.gov.ua/ua>
4. Основні засади реалізації стратегічних комунікацій у системі Міністерства оборони України. Наказ Міністерства оборони України від 02.10.2025 № 653-нм. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0653322-25#Text>
5. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: https://european-union.europa.eu/index_en
6. Офіційний сайт НАТО. URL: <http://www.nato.int/>
7. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй. URL: www.un.org
8. Стратегія інформаційної безпеки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>
9. Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки. URL: <https://spravdi.org/>
10. EU DisinfoLab. URL: <https://www.disinfo.eu/>
11. NATO Strategic Communications Centre of Excellence. URL: <https://stratcomcoe.org>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непереборної сили

В умовах дії обставин непереборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень із заборonoю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Колективна безпека та оборонні союзи»: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=19291>